

ΕΝΩΣΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ
& ΨΥΧΟΛΩΓΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ
&
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΟΜΟΣ Β΄
1965 - 1966

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ

Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Κ. Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΙΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β' ΤΟΜΟΥ

Ἰανουάριος 1965-Δεκέμβριος 1966

Τεύχη 11 - 20

*Ἐπιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

I. ΔΡΟΡΑ (Ληρομνημένες σελίδες)

Μανόλη Τριανταφυλλίδη: Ἡ θέση τοῦ ἔθνους μας στὴν ὀρθογραφία τῆς γλώσσας του. Οἱ ἀγιάτρευτες δυσκολίες τοῦ σημερινοῦ τονισμοῦ	Σελ. 249
»	
»	
(ἐπιμέλεια Θ. Γέρου) Πρὶν καὶ ἡ διγλωσσία γεννᾷ πολλαπλές καὶ βαθιές βλάβες στὸ ἔθνος μας.	» 293
»	
(ἐπιμέλεια Θ. Γέρου) Ἵπόμνημα Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου. Μάιος 1912	» 325
»	
(ἐπιμέλεια Θ. Γέρου) Μανόλη Τριανταφυλλίδη: Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίο: Ἡ γλώσσα μας στὰ σχολεῖα τῆς Μακεδονίας. Τεύχος 14	» 1
»	
(ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	

II. ΜΕΛΕΤΕΣ

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ · ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ · ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

Ἐλευθερίου Ἀθανασίου: Τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ παιδικοῦ συναισθήματος.	» 592
Δεωνίδα Βελιαρούτη: Ἡ μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.	» 523,590
Ἀριστείδου Βουγιούκα: Τὰ Δημοτικά μας τραγούδια	» 507
Θεοφράστου Γέρου: Θεωρία τῆς Γλώσσας	» 483
Σπύρου Κεχρή: Τὸ φιλοσοφικὸ ζήτημα ἀντίρροπο τῆς πνευματικῆς κρίσης τῆς ἐποχῆς μας	» 497
Ἀντωνίου Κρέτση: Ἐποπτεία καὶ ἔγνοια	» 26
Γ. Κυριαζοπούλου: Δύναται νὰ αὐξηθῆ ἡ εὐφυΐα	» 611
Κων. Λυκομήτρου: Ἡ ἐκπαίδευση καὶ ἡ ἐποχὴ μας	» 346
Leon Jeunehomme : Ἡ πρόδος τῆς Ψυχολογίας καὶ τὸ ἔργον τοῦ J. Piaget (Μεταφρ. Α. Κρέτση)	» 304,366
John Macmurray: Ἀνθρωπιστικὴ Ἀγωγή (Μετ. Ε. Κασιόλα)	» 267
Γ. Μαραγκοδάκη: Ἡ θεωρία τοῦ Skinner γιὰ τὴ μάθηση	» 514
Δημ. Παλυβοῦ: Οἱ ἀριστερόχειρες	» 25
Γ. Παπακωστούλα: Τὰ συνειδησιακὰ βιώματα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων	» 296,328
Ἀθανασίου Πόπορη: Τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖον ἀναπτύσσεται τὸ σύγχρονο παιδί	» 451,503
Γρ. Τριανταφύλλου: Μηχανισμοὶ ἄμυνας ἢ προσαρμογῆς	» 277
Γεωργίου Τσαμπῆ: Τὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια τῆς Σκωτίας. Προτάσεις γιὰ τὴν καλύτερη ὀργάνωση τῶν Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν	» 547,625
Ι. Χαλαμποπούλου: Παιδεία καὶ Τεχνικὸς Πολιτισμὸς	» 1

III. ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ

'Ελευθερίου 'Αθανασίου:	Γλώσσα και σχολικό πρόγραμμα	Σελ. 18
»	»	»
»	'Η φυσική, πνευματική και κοινωνική εξέλιξη του παιδιού της σχολικής ηλικίας και η ανάγνωση	» 311
Θεοφράστου Γέρον:	Τὰ λάθη τονισμού και ἡ ποσοστιαία σχέση τους μετὰ τὸ σύνολο τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν	» 253
'Εμμ. 'Εμμανουηλίδου:	'Ο ἐπαινος, ἡ ἐπιπληξή και ἡ ἀδιαφορία ὡς κίνητρα εἰς τὴν σχολ. ἐργασίαν	» 352
Εὐθ. Θεοδωροπούλου:	'Η τεχνολογία εἰς τὸ σχολεῖον	» 282
Κων. Κίτσου:	Οἱ δυσκολίες τῶν μαθητῶν στὴ λύση ἀριθμητικῶν προβλημάτων	» 3,10
Χριστ. Παπαδοπούλου:	Αἰσθητικὴ 'Αγωγή	» 29
Σπύρου Πολίτη:	Μερικὰ προβλήματα τοῦ σχολείου	» 500
'Αγγέλου Σαφαρίκα:	Τὰ Σχολικὰ προγράμματα	» 334
'Ελ. Σταματάκη:	Κατ' οἶκον ἐργασία τοῦ παιδιοῦ	» 480,41
»	Οἱ οἰκογενειακὲς καταστάσεις ἐπηρεάζουν τὴ σχολικὴ ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ	» 323

IV. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Χάρη Σεκελλαρίου:	Προβλήματα τῆς Παιδικῆς Λογοτεχνίας . .	» 461
-------------------	---	-------

V. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

'Αντωνίου Μπενέκου:	'Η μείωση τοῦ ὅριου ἡλικίας στὴν πρώτη Δημοτικοῦ (Ραδ. ὁμιλία)	» 539
Samuel Roller :	'Η ἔνωση τῶν δυνάμεών μας (Μεταφ. Α.Σ.) . .	» 59
Γρ. Τριανταφύλλου:	'Επιστημονικὸ Συνέδριο	» 290
»	»	»
»	'Η 'Επιμόρφωση ἐνηλίκων, συνέχεια και συμπλήρωση τῆς σχολ. ἐκπαιδεύσεως	» 520
»	»	»
»	'Εκθεση α) πάνω στὴν σύσκεψη Ο.Ο.Σ.Α. ποὺ ἔγινε στὸ Παρίσι β) Πάνω στὶς ἐπισκέψεις σχολείων κ.λ.π. στὴν 'Αγγλία	» 31

VI. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Σπ. Κοκκίνη:	Βάσεις ὀργανώσεως σχολ. βιβλιοθηκῶν	» 543,597
Π.Ι. Σχοινᾶ:	Μέθοδος ἐπιμελοῦς μελάτης ἐπιστημονικοῦ βιβλίου και ἀποδελτιώσεως	» 285
'Αντ. Λαμπρινίδη:	«Πυγολαμπίδες» 'Αρχαδίου Πηγαίου	» 506

ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΗ ΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ (Πορίσματα από ειδική έρευνα)

ΚΩΝΣΤ. Ι. ΚΙΤΣΟΥ

Β'

Β' ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΑΛΛΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

1. 'Αποτελέσματα από έρευνα, που έγινε στην 'Αθήνα (1)

Το 1930, ο κ. Ν. Καραχρίστος, Διευθυντής του τότε Μαρασλείου Διδασκαλείου, ζήτησε από τους μαθητές του προτύπου Δημοτ. Σχολείου να συντάξουν και να λύσουν προβλήματα επί των τεσσάρων αριθμητικών πράξεων. Έτσι, μπόρεσε να μελετήσει το περιεχόμενο των προβλημάτων, που συνέταξαν οι ίδιοι οι μαθητές:

Τα αποτελέσματα:

α) Προτιμώμενες πράξεις από τους μαθητές στα προβλήματά τους:

Τάξεις	Πρόσθεση	Αφαίρεση	Πολλαπ)σμός	Διαίρεση
1η	10%	3%	0%	0%
2α	13	7	3	0
3η	23	14	7	3
4η	93	83	69	59
5η	97	90	76	63
6η	100	97	93	73

Έτσι, στην 1η τάξη, οι 87% των μαθητών δε μπόρεσαν να έπινοήσουν και να συντάξουν κανένα πρόβλημα.

β) Το περιεχόμενο των προβλημάτων των μαθητών αναφέρεται σε πολλά θέματα) 1) στη διατροφή: 38%, 2) στα παιχνίδια (μπίλλες, εικόνες κλπ): 32%, 3) στα χρήματα: 23%, 4) στα ένδύματα: 7%.

2) 'Αποτελέσματα ερευνών στη Γαλλία:

α) Μια ομάδα σχολικων ψυχολόγων στο Παρίσι (2) είχε την πρό-

1. Ν. Καραχρίστου: «'Η διδακτική της αριθμητικής», 'Αθήναι 1951, σελ. 58.
2. Bulletin des psychologues scolaires, No 2/1953—54, σελ. 30.

θεση, τὸ 1951, νὰ μελετήσῃ τὶς δυσκολίες, ποὺ συναντοῦν οἱ μαθητὲς στὴν κατανόηση τοῦ κειμένου κάθε ἀριθμητικοῦ προβλήματος καὶ ἐνήργησε σχετικὴ ἐξέταση στὴ 2α τάξη τοῦ Δημ. Σχολείου. Παρουσίασαν στὰ παιδιὰ μικρὰ προβλήματα, ποὺ περιείχαν λέξεις συνηθισμένου ἀριθμητικοῦ λεξιλογίου. Ὑπολόγισαν τὰ ποσοστὰ ἐπὶ τοῖς 100 τῶν μαθητῶν, ποὺ δίνουν ὀρθὲς ἀπαντήσεις καὶ μᾶς δίνουν τὸν ἐξῆς πίνακα:

Λέξεις	Μαθητὲς %: ὀρθὲς ἀπαντ.	Λέξεις	Μαθητ. %: ὀρθὲς ἀπαντ.
ἀνακατώνω	53	ἀποσύρω	70
χάνω	60	κόβω σὲ «χ» κομμάτ.	30
5 φορές περισσότ.	43	μοιράζω	46
βγάζω	63	ἀνταμώνω	70

Διαπίστωση: Τὸ ποσοστὸ τῶν ἀποτυχιῶν εἶναι ὑψωμένο.

β) Τὸ 1952, ὁ κ. G. Mialaret (1) εἶχεν ἐνδιαφερθῆ γιὰ τὸ ἴδιο πρόβλημα καὶ ὑπέβαλε τὰ παιδιὰ σὲ μιὰ ἐξέταση, ποὺ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ μελετήσῃ τὴ στάση τοῦ παιδιοῦ, ποὺ δὲν κατεῖχε ἀπόλυτα τὶς λέξεις, ποὺ χρησιμοποιοῦνται συνήθως στὰ ἀριθμητικὰ προβλήματα. Ἡ ἐξέταση ἔγινε μὲ φράσεις, ποὺ περιείχαν λέξεις σημαντικὲς γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ προβλήματος.

Στὸ πρῶτο μέρος τῆς μελέτης του, ὁ κ. G. Mialaret μᾶς παρουσιάζει τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴ μεγάλη ἔρευνα ἐπὶ τοῦ διανοητικοῦ ἐπιπέδου τῶν παιδιῶν, ποὺ ἐνήργησε τὸ Ἐθνικὸ Ἰνστιτοῦτο Ψυχολογικῶν ἔρευνῶν, καὶ στὸ δεύτερο μέρος τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δικοῦ του πειραματισμοῦ.

1. Δεδομένα ἀπὸ τὴ μεγάλη ἔρευνα τοῦ Ἐθν. Ἰνστιτούτου ἐπὶ τοῦ ἀριθμητικοῦ λεξιλογίου (Cahier No 13 I.N.D.E. P.U.F.)

Ποσοστὰ κατοχῆς τοῦ ἀριθμητ. λεξιλογίου

	ΑΡΡΕΝΕΣ %			ΘΗΛΕΙΣ %		
	6-7 ἐτῶν	7-8	8-9	6-7 ἐτῶν	7-8	8-9
Τὸ ἐλαφρότερο πρᾶγμα:	47,5	75	82	44,4	75	82
ἔξω ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο:	87,5	93	95	75	88	89
πίσω ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο:	71,2	83	90	66	79	86
τὸ πλατύτερο μπουκάλι:	80	90	94	69	88	98
τὸ ψηλότερο μπουκάλι:	91,25	97	98	89	98	97
ἐπάνω στὸ τραπέζι:	95	96	95	93	94	99
μπροστὰ στὸ τραπέζι:	83,75	82	91	75	86	95
τὸ κάτω παράθυρο:	91,25	92	96	90	96	95
τὸ παράθυρο ποὺ εἶναι:						
στὸ μέσον καὶ ἄνω:	63,75	59	65	58	69	74
τὸ περισσότερο μακρυνό:	37,50	63	73	39	59	66
κάτω ἀριστερά:	47,50	56	76	48	72	78
ἄνω δεξιά:	48,75	60	72	45	72	73

1. G. Mialaret : «Recherches préliminaires à la pédagogie du calcul...», Cahiers Delachaux et Niestlé, Suisse, No 9/1953, p.p. 2-12.